

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

لیکونکی: غسان جواد
ژباړه: شاه محمود "سرتیر"
۱۲ اکتوبر ۲۰۲۴

Ghassan Jawad

یو کال وروسته: د الاقصی طوفان تر شا جیوپولیتیک زلزله

د ۷ اکتوبر ۲۰۲۳ ښیښی د فلسطیني مقاومت لخوا د محاسبه شوی عملیاتو په توګه پیژندل شوی ترڅو د دواړو سیمه ایزو او نړیوالو مخالفینو جیوپولیتیکل چلونو پر وړاندې فشار راوړی - چې د متحده ایالاتو د کمیدونکی نفوذ ، د چین راپورته کیدو ، او په لویدیځ آسیا کې د اتحادونو رامینځته کیدو په شالید کې ټاکل شوی.

د الاقصی طوفان عملیات، چې یو کال دمخه یې نړی ټکان ورکړه، یوه جلا پېښه نه وه؛ دا د کلونو جیوپولیتیکي بدلونونو ، د نړیوال ځواک بیا تنظیم ، او په لویدیځه آسیا کې د زیاتیدونکی تاوتریخوالی پایله وه. دا عملیات نه یوازې د فلسطیني مقاومت له خوا یو زړور اقدام و، بلکې په نړیوال سیاست کې د زلزلې بدلونونو ته یو محاسبه شوی غبرګون هم و چې له کلونو راهیسې روان و.

د دې بدلونونو په زړه کې په ۲۰۲۱ کال کې له افغانستان څخه د امریکا وتل وو، چې د امریکا د نفوذ کمزوری کیدو نښه وه. دې وتلو په فارس خلیج کې د واشنگتن متحدینو ، په ځانګړی توګه سعودی عربستان ته د شاک څپې ولیرلې ، کوم چې د متحده ایالاتو د محافظت اعتبار تر پوښتنې لاندې راوست.

د اوکراین په جګړه کې د متحده ایالاتو متضاد دریځ یوازې دا اندیښنې ژورې کړې ، او د فارس خلیج هیوادونه یې اړ کړل چې نوی اتحادونه او امنیتي ترتیبات وپلټی. یوه د پام وړ پایله د چین ولسمشر شی جین پینګ سعودی عربستان ته د ۲۰۲۲ سفر و ، چې په پایله کې یې د ۳۰ ملیارد ډالرو سوداګریز تړونونه رامینځته شول او په سیمه کې د بیجینګ نوی نفوذ باندې ټینګار وکړ.

د چین دې مخ په زیاتیدونکی شتون او د سیمه ایز متحرکاتو بدلون په بیجینګ کې د ایران او سعودی عربستان ترمینځ د مارچ ۲۰۲۳ عادی کولو تړون ته لاره هواره کړه. پداسې حال کې چې دې تړون ځینې سیمه ایز تاوتریخوالی کم کړی ، دا د اوږدې مودې شخړې په بشپړ ډول حل نه کوی.

پرځای یې ، دا د لویدیځې اسیا هڅې منعکس کوی ترڅو د ځواک بدلیدونکی توازن سره تطابق وکړی او احتمالی نوی اتحادونو ته چمتووالی ونیسی چې کولی شی ژورې سیالی تیریری. سیمه ایز قدرتونه ځانونه د پرمختللی نړیوال نظم سره د مبارزې لپاره موقعیت لری ، کوم چې د ډیریدونکی څو قطبیتوب لخوا نښه شوی - پخپله د دلیل وړ دی چې دوه لسیزې دمخه په عراق کې د متحده ایالاتو غیر قانونی یرغل لخوا رامینځته شوی.

په اوکراین کې جگړه او نړیوال تنظیمونه

د اوکراین جگړه، چې د ۲۰۲۲ کال په فبرورۍ کې پیل شوه، د ختیځې اروپا څخه بهر د شاک څپې ولیرلې. دې شخړې اقتصادي بحرانونه رامینځته کړل ، شخړې یې شدیدې کړې ، او حتی په افریقا کې یې نظامي کودتا هڅولې. جیوپولیتیکی ترتیب چې وروسته یې د ختیځ او لویدیځ ترمینځ د پام وړ همغږی رامینځته کړه ، له یوې خوا د متحده ایالاتو او د هغې اتلانتيک متحدینو او له بلې خوا د یوریشیا ځواک روسیه ، چې د چین لخوا ملاتړ کیږي. ډیر ژر به په ټوله نړۍ کې د ستراتیژیکو ځایونو کې د پراکسی جنګونه راپورته شي

د روسیې لپاره، دغه جگړه د خپل ملي امنیت د یوې اړینې دفاع په توګه لیدل کېده، چې د هغې د نفوذ په ساحه کې د لویدیځ د نفوذ په وړاندې غبرګون دی. کرملین د اوکراین شخړه نه یوازې د ځمکنۍ مبارزې په توګه بلکې په داسې نړۍ کې د سرچینو ، سوداګریزو لارو او نفوذ ساحو کنټرول لپاره د پراخي جګړې په توګه ګوري چیرې چې په ساینس ، ټیکنالوژۍ او صنعت کې د لویدیځ تسلط کم شوی. د مسکو په نظر دا جگړه د نړیوال ځواک د سرحدونو د بیا رسمولو لپاره د یوې لویې سیالۍ یوه برخه وه.

د چین او هند وده د نړۍ صنعتی ، اقتصادي او ډیموګرافیک وزن ختیځ ته اید کړی. دې کار د نفوذ لپاره مبارزه ګرندۍ کړې ، ځکه چې روسیه هڅه کوي له اروپا څخه تر مرکزي اسیا پورې خپل نړیوال رول بیرته ترلاسه کړي. په ورته وخت کې، د متحده ایالاتو په مشرۍ نړیوال "د قواعدو پر بنسټ نظم" تر فشار لاندې دی ځکه چې چین غواړي خپل اقتصادي او جیوپولیتیکی تسلط رامینځته کړي.

د فلسطین د سولې د لامل په اړه خبرې

د فلسطیني مقاومت ځواکونو لخوا د اکتوبر په ۷ ، ۲۰۲۳ کې د الاقصی طوفان پیل کولو پریکړه د دې نړیوال جریانونو څخه په انزوا کې نه وه اخیستل شوي.

حماس او نورو فلسطیني ډلو دغه ستراتیژیک شیبه په رسمیت وپېژندله: امریکا د خپلې ملي امنیت د ستراتیژۍ له مخې د چین او روسیې پر وړاندې د خپلو شخړو په اړه اندېښمنه وه، په داسې حال کې چې واشنګټن هڅه کوله چې ایران کنټرول کړي.

په غزه کې د حماس یوه پټه ارزونه، چې د اوکراین د شخړې له پیلېدو وروسته لیکل شوي، په لومړیتوبونو او زیانمنې کې د نړیوال بدلون یادونه وکړه، په شمول د اسراییلو دننه اختلافات:

د موقف د بدلولو او د تېبټې د دورې د ماتولو او په غزه، لویدیځه غاړه او بیت المقدس کې د فلسطینیانو د محاصرې ټینګولو امکان چې د بنی اړخی افراطي حکومت لخوا په خپل پروګرام کې اعلان شوی او د ولسمشر او د هغه د وزیرانو نظریات د دې مفکورې پراساس چې د ځای پرځای کولو وزیر زیات کړی او د فلسطین د علت پای ته رسولو لپاره کار وکړی ترڅو د دې حیاتي عنوانونه لکه د کډوالو مسله له مینځه یوسي. دولت ، خپلواکي ، بیت المقدس د پلازمینې په توګه او ځمکه د فلسطین د حق شاهد په توګه.

په دې ارزونه کې ویل شوی چې د اسرائیلو د داخلی سیاسی شخړې تر څنګ نړیوال اقلیم د قاطع اعتصاب لپاره یو نادر فرصت برابر کړی دی. د اسرائیلو بنی اړخی حکومت، چې بنیامین نتانیا هو او د هغه افراطی ملګری یې مشری کوی، په بنکاره ډول داسې پالیسی تعقیب کړې چې هدف یې د اشغال ژورول، د میشت ځایونو پراخول او د فلسطینیانو حقونه له پامه غورځول دي. د تل ابیب داخلی ویش او په اوکراین کې د لویدیځ ګډوډی سره ، وخت د دې ګواښونو ننگونې لپاره د زړور حرکت لپاره مناسب ښکاري.

په سیمه ییزه کچه ، متحده ایالات د اسرائیلو او سعودی عربستان ترمینځ د عادی کولو معاملي منځګړیتوب کولو لپاره د ابراهیم ترونونو ته وده ورکولو لپاره کار کوی. دا هڅه د عربي - اسرائیلو بلاک رامینځته کولو لپاره خورا مهم وګڼل شوه چې کولی شي په لویدیځه اسیا کې د متحده ایالاتو ګټو ، په ځانګړې توګه د اسرائیلو امنیت ساتلو کې مرسته وکړي.

خو فلسطینیان د عادی کولو دغه هڅې د خپلو ملی هیلو لپاره یو جدی خطر بولي. دوی اندیښنه درلوده چې د فلسطین د علت لپاره د پام وړ امتیازونو ترلاسه کولو پرته د سعودی عربستان ښکیلتیا به اسرائیلو ته شنه ر light او ورکړی چې خپل "وروستی حل" ته وده ورکړي - د یهودی غیر قانونی میشت ځایونو زیاتوالی ، په غزې باندې محاصره ټینګول ، او د بیت المقدس یهودی کولو پرمهال د فلسطین د دولت لپاره هر چانس له مینځه وړل. مقاومت په دې باور و چې که سعودی عربستان د عادی کیدو په لاره کې دوام وکړي ، نو نور عرب او اکثریت لرونکی هیوادونه به تعقیب کړي ، چې د فلسطین لامل به نور هم جلا کړي. د احتمالی جیوپولیتیکی واقعیت سره مخ کیدو سره چیرې چې له فلسطین سره عرب او اسلامی پیوستون به له مینځه لاړ شي ، مقاومت د الاقصی طوفان عملیات د مسیر بدلولو لپاره د وروستی خندق هڅې په توګه ولیدل.

د طوفان څخه وروسته

د الاقصی د طوفان په اړه د اسرائیلو غبرګون له تناسب څخه لرې دی. هغه څه چې د فلسطین د مقاومت عملیاتو په وړاندې د غبرګون په توګه پیل شول په چټکۍ سره د توکمیز پاکولو کمپاین ته وده ورکړه چې د نسل وژنې او پراخه سیمه ییزې جګړې سره پرتله کیری ، د غزې ، لویدیځې غاړې ، لبنان ، سوریې او یمن پر وړاندې ویجاړونکې تیری سره.

په هرصورت ، داسې بریښي چې د اسرائیلو وحشیانه نظامی تیری یوازې د تل ابیب فوری اهدافو څخه ډیر خدمت کوی. دا د متحده ایالاتو د پراخي ستراتیژۍ سره سمون لری ترڅو خپلې سیمه ایزې ګټې خوندي کړي پداسې حال کې چې د چین ، روسیې او ایران په څیر د قدرتونو مخ په زیاتیدونکې نفوذ سره مبارزه کوی.

د اسرائیلو هدف د فلسطین مقاومت له مینځه وړل او د غزې نفوس یې ځایه کول د واشنگټن لوی جیو پولیټیکل هیلو سره یوځای شوی ، کوم چې په سپټمبر کې د لبنان د مقاومت مشرانو پر وړاندې د اسرائیلو د وژنې وروسته په چټکۍ سره څرګند شو: د لویدیځې اسیا بیارغونه.

دا یو پلان و چې تل ابیب د ۷ اکتوبر ۲۰۲۳ دمخه په حرکت کې و ، کله چې د اسرائیلو لومړی وزیر بنیامین نتانیا هو د ملګرو ملتونو عمومی اسامبلي پوډیم کې ودریدل او د "نوی مینځنی ختیځ" نقشه یې جوړه کړه چې هغه یې تصور کاوه - هغه یو چې یوځل پیل کیدی شي کله چې د سعودی - اسرائیلو نورمال کول د واشنگټن لخوا د هغه لپاره خوندي شي.

په تل ابیبب کې د خپل پراکسی له لارې ، متحده ایالات غواړی د چین او روسیې نفوذ سره د مبارزې لپاره د پراخي ستراتیژۍ برخې په توګه د سیمې سرچینو ، سوداګریزو لارو او اتحادونو کنټرول وساتي. دا شخړه د نړیوال تسلط په اړه د لویې سیالی یوه برخه ده ، چې له اوکراین څخه تر سره بحر پورې غزیډلې. د غزه د وضعیت په اړه نړیوال غبرګون یو سخت تناقض څرګندوی. لکه څنګه چې متحده ایالات او د هغه متحدین ادعا کوی چې د لیبرال ارزښتونو ، بشري حقونو او ډیموکراسۍ دفاع کوی ، د دوی کرني اکثرې مختلف کیسه بیانوی. د اوکراین د شخړې او په غزه کې د نسل وژنې په جریان کې ، لویدیځو هیوادونو ډیری هغه نظرونه پریښودل چې دوی یې د اوږدې مودې راهیسې د سرو ، سخت جیو پولیټیکل ګټو په ګټه دفاع کوله.

د القاعدې څخه بهر جګړه

په غزه او اوسنی لبنان کې د اسراییلو روان جنګ یوازې د الاقصی د طوفان مقاومت عملیاتو سمدستی پایلو په اړه ندی. دا د سیمې لپاره د متحده ایالاتو د پراخي پروژې برخه ده ، چې د "د پیری معاملي" په نوم یادېږي. دا د یرغل په کچه کې څرګند دی ، کوم چې د غزې او نورو فلش پوانټونو هاخوا غزیډلې. وروستی هدف داسې بریښي چې د سیمې جیوپولیتیک نظم کې بنسټیز بدلون وی - هغه یو چې د سرچینو ، بندرونو او سوداګریزو لارو کنټرول خوندي کوی پداسې حال کې چې نفوس تابع کوی ترڅو د لویدیځ تسلط ډاډمن کړي. دا جګړه یوازې د سرحدونو یا سیمو څخه ډیره ده؛ دا په داسې نړۍ کې د نړیوال اقتصادي جغرافیه او نفوذ کنټرول دی چېرې چې زاړه نظم سیالی کیږي. د نفوذ لپاره پدې لویه مبارزه کې ، په ځمکه کې خلک اکثرې قیمت ورکوی - که په اوکراین ، غزه یا بل چیرې وی. فلسطینیانو ، چې له یو وجودی ګواښ سره مخ دی ، د تاریخ د بدلون په هڅه کې د القصة طوفان پیل کړ. خو په داسې حال کې چې جګړه روانه ده ، دا څرګنده شوه چې دا شخړه د نړیوال ځواک د یوې لویې لوبې یوه برخه ده ، چې پایلې به یې له سیمې هاخوا ډېرې وی.

OCT 7, 2024